

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Η παρούσα Έκθεση προβλέπεται από τη σύμβαση εκτέλεσης του έργου «ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 – 2020» με την οποία ανατέθηκε στην «ADVICE Σύμβουλοι Επιχειρήσεων Α.Ε.» η διενέργεια της εκ των προτέρων αξιολόγησης του νέου προγράμματος 2014-2020 συμπεριλαμβανομένης της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης. Το παρόν παραδοτέο είναι το απαιτούμενο κατά τον Κανονισμό (COMMISSION IMPLEMENTING REGULATION (EU) No. 288/2014) «**Draft report of the ex-ante evaluation**» που συνοδεύει ως Παράρτημα το Πρόγραμμα όπως αυτό υποβάλλεται δια του συστήματος SFC. Εκπονήθηκε με βάση το Κείμενο που υποβλήθηκε στην SFC στις 17/7/2014 και την (μη απαιτούμενη από τον Κανονισμό, εσωτερική, δοκιμαστική και μη δεσμευτική αλλά αναγκαία για την προετοιμασία του Προγράμματος) χρηματοδοτική κατανομή ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και Ειδικό Στόχο («ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ_3 έκδοση_17072014.xlsx»). Τροποποιήθηκε και αναθεωρήθηκε σε συνέχεια των παρατηρήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής [C (2014) 7598 of 14 October 2014] επί της 1ης υποβολής του προγράμματος, των παρατηρήσεων επί της αναθεωρημένης έκδοσης του προγράμματος της 17.11.2014 και της 27.11.2014, των οδηγιών και κατευθύνσεων της ΕΥΣΣΑΑΠ, της ΕΥΣΕΚΤ και των υπηρεσιών της Επιτροπής και των ενεργειών της Ομάδας Σχεδιασμού του Προγράμματος.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Μετά την επίδοση των πρώτων κρίσεων από τον αξιολογητή και τις παρατηρήσεις της Επιτροπής και των Εθνικών Αρχών στο ΠΕΠ προτείνονται πέντε Γενικοί Στρατηγικοί Στόχοι που αντιστοιχίζονται σε Πέντε Άξονες Προτεραιότητας (περιλαμβάνουν 10 Θεματικούς Στόχους) και εξειδικεύονται περαιτέρω σε Ειδικούς Στόχους. Στο τελικό ΠΕΠ οι σχεδιαστές, απαλείφοντας τη σχετικώς διεξοδική διατύπωση γενικής στρατηγικής και στρατηγικών στόχων, και αναγνωρίζοντας τις ιδιαιτερότητες της συγκυρίας και το βάρος της κρίσης, θέτουν ως ζητούμενο όχι μόνο την ανάδειξη και ενίσχυση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής αλλά και την αντιμετώπιση της συρρίκνωσης του παραγωγικού ιστού, την αποβιομηχάνιση, αποχωροθέτηση δραστηριοτήτων, ανεργία, κοινωνικό αποκλεισμό και τη νέα φτώχεια. Με βάση τη βιβλιογραφία και παράλληλες μελέτες και σχέδια, οι προτεραιότητες, οι ιδιαιτερότητες και τα ζητούμενα τίθενται ορθώς, πλην όμως απουσιάζει μια περισσότερο υποστηριζόμενη από ποσοτικά δεδομένα τεκμηρίωση που θα καθιστούσε την περιγραφή αναντίρρητα αποδεκτή από όσους δεν έχουν ειδική γνώση της περιοχής και των προβλημάτων αλλά καλούνται παρ' όλα αυτά να αναλάβουν την έγκριση του Προγράμματος. Ιδιαίτερα σκόπιμη ήταν η εξειδίκευση που έγινε του πώς η κρίση αφενός επηρέασε τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας αφετέρου θέτει περιορισμούς ή ανοίγει προοπτικές για την ανάδειξη και ενίσχυση τους ή επιβαρύνει τις αδυναμίες και δημιουργεί νέες.

Συνολικά η Στρατηγική του Προγράμματος αποτυπώνεται στο όραμα να καταστεί η Περιφέρεια «Αξιοβίωτη και αυτοτροφοδοτούμενη, έχοντας εξωστρεφή ανάπτυξη, εστιασμένη στις παραγωγικές δραστηριότητες που αποτελούν συγκριτικά πλεονεκτήματα και ενισχύουν την τοπική ταυτότητα, με σεβασμό στο περιβάλλον, την ιστορία και τον πολίτη της Ηπείρου». Το αναπτυξιακό όραμα είναι εν γένει συνεπές με το αναπτυξιακό όραμα και τους εθνικούς στρατηγικούς στόχους του ΕΣΠΑ 2014-2020: είναι απόλυτα συναφές ως προς την ανάδειξη της εξωστρεφούς ανάπτυξης και του σεβασμού στο περιβάλλον, ενώ η εστίαση στα συγκριτικά πλεονεκτήματα ίσως δεν συμβαδίζει απόλυτα με την έννοια της ανταγωνιστικότητας και της έξυπνης εξειδίκευσης. Τέλος δεν υπάρχει ειδική αναφορά στην

απασχόληση και την κοινωνική συνοχή. Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης πρότεινε την αναδιτύπωση του αναπτυξιακού οράματος που δεν κρίθηκε σκόπιμη, στον αντίποδα όμως αναθεωρήθηκαν ριζικά οι Στρατηγικοί Στόχοι που όπως είχε επισημανθεί σε προηγούμενο παραδοτέο είχαν ελάχιστη συνέπεια με τους Θεματικούς Στόχους. Η νέα στοχοθεσία παρουσιάζει ιδιαίτερα υψηλή συνέπεια.

Γενικά, στους περισσότερους Θεματικούς Στόχους (1, 3, 4, 7, 8, 9 και 10) περιγράφονται με σαφήνεια και υποστηρίζονται με ποσοτικά δεδομένα η σημερινή κατάσταση με και οι προκλήσεις για την αντιμετώπιση της ή για την επίτευξη των αντίστοιχων στόχων της «Ε2020». Σε άλλους (2, 5, 6), η περιγραφή παραμένει ισχυρά ποιοτική, με συνέπεια να μην μπορεί να απαντηθεί χωρίς περιθώρια αμφισβήτησης το ερώτημα πόσο σημαντικός είναι ο Στόχος για το Πρόγραμμα και ταυτόχρονα και για τη συνολική ανάπτυξη της Περιφέρειας. Εδώ βεβαίως πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο ορισμός των Θ.Σ. για όλα τα ΠΕΠ έγινε κεντρικά μέσω του ΕΣΠΑ και κατά συνέπεια, δεν μπορούν να κριθούν το σχέδιο ΠΕΠ και οι σχεδιαστές του (ή μόνον αυτοί) για το εάν η συγκεκριμένη επιλογή Θ.Σ. είναι η καταλληλότερη για την αναπτυξιακή προοπτική της Περιφέρειας, και ότι η κατανομή των πόρων ανά Θ.Σ. έγινε επίσης κεντρικά και άρα επίσης δεν μπορεί να κριθεί, μόνο δια του ΠΕΠ, αν η προκύπτουσα θεματική επικέντρωση συμβάλλει καλύτερα από μία άλλη ενδεχόμενη, είτε στην αναπτυξιακή προτεραιότητα της Περιφέρειας είτε στην επίτευξη των στόχων της χώρας ως προς τη Στρατηγική «Ε2020». Πρόκειται για ένα εγγενές πρόβλημα σχεδιασμού που θα απαιτούσε να ορίζονται στα ΠΕΠ πολύ συγκεκριμένα εκείνες οι αναπτυξιακές ανάγκες που δεν αντιμετωπίζονται με τη δεδομένη θεματική επικέντρωση και εκείνες οι παρεμβάσεις που είναι αναγκαίες για την επίτευξη των Θεματικών Στόχων αλλά θα στηριχθούν προγραμματικά και χρηματοδοτικά από άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα. Στο ΠΕΠ γίνεται μια αξιολογή προσπάθεια προς τη δεύτερη κατεύθυνση, ιδίως στους Θ.Σ. 3, 4, 6 και 7.

Η αιτιολόγηση της επιλογής των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων είναι σε γενικές γραμμές επαρκής. Θα μπορούσε να μην είναι μόνο ποιοτική αλλά και ποσοτικοποιημένη, με συνοπτική αναφορά σε δείκτες που τεκμηριώνουν την εκάστοτε επιλογή.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης αξιολόγησε την εσωτερική συνοχή του Προγράμματος εκτιμώντας τις συνέργιες που αναπτύσσονται σε επίπεδο Ειδικών Στόχων βάσει των προτεινόμενων δράσεων. Η συνολική εικόνα της εσωτερικής συνοχής είναι ικανοποιητική με περιθώρια βελτίωσης. Συγκεκριμένα υψηλή συνέργια των δυνατών αλληλεπιδράσεων, ενώ όλες έχουν θετικό πρόσημο χωρίς να διαπιστωθεί περίπτωση αντικρουόμενων στόχων. Εξαιρέσεις πιθανών να αποτελέσουν οι Στόχοι Εξωστρέφεια (3.3.1)- Μείωση ενεργειακού αποτυπώματος (4.5.1.) και Ανάπτυξη μεταφορών (7.1.1. και 7.2.1.) με την προστασία της Βιοποικιλότητας (6.4.1). Ωστόσο η αποφυγή ή ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων αντικρουόμενων στόχων έχει αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της ΣΜΠΕ. Για την βελτίωση της εσωτερικής συνοχής ο Σύμβουλος πρότεινε την μείωση του αριθμού των ειδικών στόχων με την συγχώνευση στόχων με παρόμοιο περιεχόμενο και αναμενόμενα αποτελέσματα.

Σε επίπεδο Ειδικών Στόχων ως οι πλέον σημαντικοί για την συνολική επίτευξη των στόχων του Προγράμματος, λόγω του υψηλού βαθμού συνεργιών, αναδεικνύονται οι ΕΣ των Θεματικών Στόχων 1,2,3. Η σχέση αυτή είναι λογική καθώς στο πλαίσιο της RIS3 στην οποία αναφέρονται οι τρεις αυτοί στόχοι δημιουργείται ένα συνεκτικό μείγμα πολιτικής (Στρατηγική RIS = Πυρήνας Στρατηγικής ΠΕΠ)

Οι Θεματικοί Στόχοι του Προγράμματος μπορούν να καταταχθούν στις επόμενες κατηγορίες ανάλογα με το βαθμό επίδρασης και ευαισθησίας τους: Στόχοι με υψηλό βαθμό επίδρασης στην επίτευξη άλλων στόχων, που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την συνολική

επίτευξη των στόχων του προγραμματισμού: 2, 3, 1. Ευαίσθητοι στόχοι, οι οποίοι εξαρτώνται σε υψηλό βαθμό από την επίτευξη στόχων των κατώτερων ιεραρχικών επιπέδων: 3, 1, 5, 6. Στρατηγικοί Στόχοι, οι οποίοι χαρακτηρίζονται τόσο από υψηλό βαθμό επίδρασης, όσο και από υψηλή ευαισθησία: 3, 1. Ουδέτεροι στόχοι, οι οποίοι έχουν υψηλό βαθμό ανεξαρτησίας από την επίτευξη άλλων στόχων (χαμηλός βαθμός επίδρασης και χαμηλή ευαισθησία): 4, 9, 7, 10.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

Το Πρόγραμμα έχει σε πρώτη φάση αποτιμήσει τις παρεμβάσεις στον χώρο ευθύνης από οριζόντιες πολιτικές και έρχεται να παρέμβει κατά το δυνατόν ολοκληρωμένα. Προκύπτει ότι ενσωματώνει τις εθνικές-περιφερειακές-τομεακές πολιτικές. Σε επίπεδο Επενδυτικών προτεραιοτήτων η συνάφεια ελέγχθηκε κατά το ακόλουθο Πρότυπο.

Θ.Σ.	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΠ	ΥΜ-ΠΕΡΑΑ	ΕΠΑνΕΚ	ΑΑΔΔΒ	ΔΜ	Σχολιασμός
1	(α)	•		•			Άμεση συμπληρωματικότητα με ΕΠΑνΕΚ για την επίτευξη στόχων καινοτόμου επιχειρηματικότητας & έρευνας. Συμπληρωματικότητα ως προς την εφαρμογή της RIS ³
	(β)	•		•			
	(γ)						
2	(α)			•			Υψηλή συμπληρωματικότητα για την επίτευξη εθνικών στόχων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
	(β)			•			
	(γ)	•				•	
3	...	.		•			....

Επιπλέον, υπάρχουν κρίσιμοι δεσμοί μεταξύ του ΠΕΠ και των Προγραμμάτων του πρωτογενή τομέα και οι συνέργιες αναδεικνύονται τόσο σε θεματικό, όσο και σε χωρικό επίπεδο. Με το ΕΠΑνΕΚ, οι σημαντικότερες συμπληρωματικότητες αναφέρονται στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας σε επιλεγμένους τομείς στη βάση των αρχών της έξυπνης εξειδίκευσης (κυρίως μέσω των Θεματικών Στόχων 1, 2, 3) που θα υποστηριχθεί από πόρους του ΠΕΠ αλλά μάλλον και του ΕΠΑνΕΚ με στόχο μια ολοκληρωμένη προσέγγιση. Με τα ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση & Δια βίου μάθηση» και «Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα» οι σημαντικότερες συμπληρωματικότητες αναφέρονται στη σύνδεση των συστημάτων εκπαίδευσης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας σε συνδυασμό με την υποστήριξη συμμετοχής των επιχειρήσεων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση και στην αναβάθμιση της ικανότητας της δημόσιας διοίκησης για να υποστηρίξει την επιχειρηματικότητα.

Με την αναθεώρηση των Στρατηγικών του Στόχων σε σχέση με το σχέδιο προγράμματος, το ΠΕΠ παρουσιάζει ιδιαίτερα υψηλή συνέπεια με τους στόχους του Κοινού Πλαισίου Στρατηγικής, του ΕΣΠΑ 2014-2020, καθώς και με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την εφαρμογή του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων και του προγράμματος σταθερότητας του 2013.

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

«ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 – 2020» - «ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 -2020»

ΛΟΓΙΚΗ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η Λογική της Παρέμβασης στο ΠΕΠ εμφανίζεται ικανοποιητική. Ο έλεγχος της παρουσιάζεται σε ειδικό Δενδρόγραμμα της ακόλουθης μορφής:

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ	► ΣΧΟΛΙΑ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΟΡΟΙ % ΕΠ. ΠΡ.	► ΣΧΟΛΙΑ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	Α.Π. / Θ.Σ.
<ul style="list-style-type: none"> Δημιουργία δικτύων ερευνητικών υποδομών Αύξηση δραστηριοτήτων Ε&Α 	Δείκτες αποτελεσμάτων - Μέσος ετήσιος αριθμός συμμετοχών/ερευνητικών φορέων της Περιφέρειας σε εθνικά και διεθνή προγράμματα συνεργασίας Ε&Τα Δείκτες εκροών - Αριθμός φορέων που ενισχύονται - Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών υποδομών		ΕΣ 1.1.1 Βελτίωση του βαθμού δικτύωσης των ερευνητικών φορέων της Περιφέρειας με τον ελληνικό και διεθνή χώρο		Μικρή οικονομική βαρύτητα. Ο ΕΣ εξειδικεύει επαρκώς την ΕΠ	1α) Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος	
<ul style="list-style-type: none"> Η ανάπτυξη συστάδων clusters, με τη συμμετοχή επιχειρήσεων και ερευνητικών και εκπαιδευτικών οργανισμών Η ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών, μέσω της συνεργασίας των ερευνητικών φορέων με τις επιχειρήσεις 	Δείκτες αποτελεσμάτων - Δαπάνη Ε&Α των επιχειρήσεων Δείκτες εκροών - Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ινστιτούτα - Clusters επιχειρήσεων –ερευνητικών φορέων στην Περιφέρεια	Κατάλληλα Αποτελέσματα. Δείκτης εκροών κατάλληλος, μερικός. Αποτέλεσμα εκφράζεται / πραγματοποιείται δια των Εκροών;;	ΕΣ 1.2.1 Ανάπτυξη των συνεργασιών μεταξύ ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων της Περιφέρειας		Απαιτεί εξειδίκευση του ΕΣ σύμφωνα με την RIS (κλάδοι)	1β) Προώθηση των επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, και διασύνδεση και συνέργεια ανάμεσα στις επιχειρήσεις, τα κέντρα Ε&Κ και την τριτοβάθμια εκπαίδευση, ιδιαίτερος όσον αφορά την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, τη μεταφορά τεχνολογίας, την κοινωνική καινοτομία και τις εφαρμογές παροχής δημοσίων υπηρεσιών, την ενθάρρυνση της ζήτησης, τη δικτύωση, τα clusters, την ανάπτυξη καινοτομίας μέσω ευφυσής εξειδίκευσης	1/1

Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης προχώρησε σε προτάσεις για βελτίωση της αιτιολόγησης των επιλεγμένων Επενδυτικών Προτεραιοτήτων: να δίνεται ανά επενδυτική προτεραιότητα ώστε να είναι περισσότερο εμφανής η λογική της στρατηγικής, να περιλάβει στοιχεία της ανάλυσης SWOT - αντιμετώπισης αναγκών, συστάσεων Συμβουλίου, στόχων ΕΣΠΑ, ΕΠΜ και εθνικών στρατηγικών, να περιοριστεί σε έκταση. Οι προτάσεις οργανώθηκαν κατά το ακόλουθο πρότυπο.

Θ.Σ.	Επενδυτική προτεραιότητα	Αιτιολόγηση επιλογής
1. Ενίσχυση Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας	ΕΠ 1.α Ενίσχυση υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα έρευνας και καινοτομίας και προαγωγής κέντρων ικανότητας, ιδίως	Συμβολή στον εθνικό στόχο για 0,67% σε επενδύσεις Ε&Α μέχρι το 2020. Σημαντική υστέρηση στην ανάπτυξη καινοτομίας. Ύπαρξη σημαντικών υποδομών ΕΤΑΚ, με κύριο χαρακτηριστικό την έλλειψη δικτύωσης. Αποτελεί προτεραιότητα της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης. Σημαντική διαρροή – μετανάστευση νέων επιστημόνων (brain drain). Ανάγκη ανάπτυξης ανθρωπίνων πόρων έρευνας και τεχνολογίας σε τομείς έξυπνης εξειδίκευσης. Συνάφεια με προτεραιότητα ΕΣΠΑ 2014-2020 «Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας» Θα πρέπει να διερευνηθεί η κάλυψη από το ΕΠ Ανταγωνιστικότητα, τον Εθνικό Οδικό Χάρτη Ερευνητικών Υποδομών και τον ΕΣΠΕΚ
	ΕΠ 1.β Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξης δεσμών και συνεργιών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και ...	Στην περιφέρεια παράγεται ερευνητικό έργο από εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα αλλά είναι αδύναμη η διασύνδεση με τις επιχειρήσεις. Ιδιαίτερα χαμηλή συμμετοχή των επιχειρήσεων στην Ε&Α της Περιφέρειας. Οι ερευνητές δεν σχετίζονται με την τοπική οικονομία. Απουσιάζουν επιχειρηματικές προσπάθειες για αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων και ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών. Αποτελεί προτεραιότητα της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης. Συνάφεια με την προτεραιότητα του ΕΣΠΑ 2014-2020 «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ...». Απαιτείται έλεγχος συνεργιών με την προώθηση συνεργασιών στον αγροδιατροφικό τομέα μέσω του ΠΕΠ 2014-2020. Θα πρέπει να διερευνηθεί η συμβατότητα με τον ΕΣΠΕΚ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΑΞΟΝΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Στη συνέχεια ο Σύμβουλος Αξιολόγησης διατύπωσε πρόταση προσδιορισμού αποτελεσμάτων και δράσεων (οι προσθήκες του Συμβούλου Αξιολόγησης επισημαίνονται με πράσινο χρώμα κειμένου και οι προτάσεις για κατάργηση με διακριτή διαγραφή) ανά Α.Π. κατά το ακόλουθο πρότυπο.

Ανάγκες	Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Αποτελέσματα (πρόταση Συμβούλου Αξιολόγησης)	Δράσεις
<p>Ενίσχυση δράσεων ΕΤΑΚ σε βιολογική γεωργία, υδατοκαλλιέργειες, επεξεργασίας, τυποποίηση, συμπράξεις, προβολή, τουρισμό, πολιτισμό, διαχείριση και προστασία περιβάλλοντος και ΑΠΕ.</p> <p>Εστίαση σε 2-3 βασικές περιοχές έρευνας και επέκταση των υπηρεσιών τεχνολογίας για τη βιομηχανία γαλακτοκομικών προϊόντων και άλλων γεωργικών προϊόντων διατροφής.</p> <p>Ενίσχυση της ιδιωτικής Ε&Α</p>	1.1 Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας	1.1.1 Βελτίωση του βαθμού δικτύωσης των ερευνητικών φορέων της Περιφέρειας με τον ελληνικό και διεθνή χώρο	i. Ερευνητικοί φορείς της Περιφέρειας που συμμετέχουν σε ερευνητικά δίκτυα και δίκτυα υποδομών ΕΤΑΚ	Δίκτυα εργαστηρίων Δίκτυα υποδομών Διεθνείς συνεργασίες για υπηρεσίες προς την βιομηχανία και τον ιδιωτικό τομέα Διασύνδεση με τις υπόλοιπες ερευνητικές υποδομές στον ελληνικό χώρο
	1.2 Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία	1.2.1 Ανάπτυξη των συνεργασιών μεταξύ ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων της Περιφέρειας	Αύξηση συμμετοχής κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου στα πρώτα στάδια επένδυσης (% του ΑΕΠ)	Ανάπτυξη συνεργασιών δημόσιων ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων για την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών έρευνας και τεχνολογίας
		1.2.2 Αύξηση των επενδύσεων σε έρευνα και καινοτομία για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών από τις επιχειρήσεις	Αύξηση αριθμού αιτήσεων Ευρεσιτεχνίας Ανάπτυξη συστάδων με συμμετοχή επιχειρήσεων και ερευνητικών και εκπαιδευτικών οργανισμών	Δημιουργία δικτύων και συστάδων (clusters) Υποστήριξη έρευνας και πειραματικής ανάπτυξης σε επιχειρήσεις
		1.2.3 Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην οργανωτική καινοτομία (μεταφορά σε 3.2)	Αύξηση στις δαπάνες Ε&Τ των επιχειρήσεων Αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων που παράγουν προϊόντα νέα στην αγορά και νέα προς την επιχείρηση	Ενίσχυση επενδύσεων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών
		4		

ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία και την ανάλυση της λογικής της παρέμβασης ο Σύμβουλος Αξιολόγησης εκτιμά ότι η αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης ενσωματώνεται με επάρκεια στο Πρόγραμμα. Συγκεκριμένα 11 Επενδυτικές Προτεραιότητες και 12 Ειδικό Στόχοι συμβάλλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη με δημόσια δαπάνη που αντιστοιχεί στο 48% των πόρων του Προγράμματος. Η συνάφεια παρουσιάστηκε κατά το ακόλουθο πρότυπο.

Επεν.. Πρωτ. Κανονισμών	Ειδικός Στόχος Ε.Π. Ηπείρου	Προτεινόμενη ΔΔ	% ΔΔ	Ειδικές δράσεις
ΕΤΠΑ 4.γ	4.3.1 Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας του κτιριακού αποθέματος της Περιφέρειας	12.000.000,00	3,7%	Επενδύσεις σε δημόσια κτίρια για εξοικονόμηση ενέργειας και χρήση ΑΠΕ. Ενδεικτικά έργα εξοικονόμησης ενέργειας προκειμένου να περιοριστούν οι ενεργειακές απαιτήσεις θέρμανση, ψύξη, φωτισμό και ζεστό νερό χρήσης) κτιρίων, και δράσεις εγκατάστασης μονάδων ΣΗΘΥΑ κλπ. Προώθηση δράσεων διάδοσης και ευαισθητοποίησης πολιτών και αυτοδιοίκησης σε ζητήματα εξοικονόμησης ενέργειας, προστασίας και βιώσιμης διαχείρισης αστικού περιβάλλοντος. Πιλοτικές εφαρμογές ολοκληρωμένης ενεργειακής αποδοτικότητας ολοκληρωμένης αποδοτικότητας
ΕΤΠΑ 3.β	3.2.1 Βελτίωση της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων της Περιφέρειας	9.000.000,00	2,8%	Ανάπτυξη βιώσιμων επιχειρηματικών μοντέλων και εργαλείων προσανατολισμού στην εξωστρέφεια για ΜΜΕ Ενίσχυση επιχειρήσεων για ενσωμάτωση πράσινων υποδομών

Οι αρχές της ισότητας των φύλων και της μη διάκρισης ενσωματώνονται επαρκώς. Συγκεκριμένα αντιμετωπίζονται με την επιλογή μίας Επενδυτικής Προτεραιότητας που χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και έξι Επενδυτικών Προτεραιοτήτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ στο πλαίσιο του Θ.Σ. 9, και συνολικά μέσω 9 Ειδικών Στόχων που αντιστοιχούν στο 17,2% των πόρων (ΔΔ) του Προγράμματος.

ΧΩΡΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Η ολοκληρωμένη προσέγγιση για την Χωρική Ανάπτυξη βασίζεται σε συγκεκριμένη πρόταση που διαμορφώθηκε στο πλαίσιο ειδικής μελέτης - προσέγγισης. Επιλέγεται μια προσέγγιση με επικέντρωση παρεμβάσεων σε συγκεκριμένους τομείς και χωρικές ενότητες με αποδεδειγμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα. Ο Σύμβουλος αξιολογεί την επιλογή αυτή ως συνεπή με τις απαιτήσεις συγκέντρωσης των πόρων και θεματικής επικέντρωσης των παρεμβάσεων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Ειδικότερα η συνάφεια των βασικών αρχών της προσέγγισης του ΠΕΠ Ηπείρου με την προσέγγιση του ΕΣΠΑ 2014-2020 ελέγχεται με τη βοήθεια του παρακάτω πίνακα και εκτιμάται ως πλήρης.

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

«ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 – 2020» - «ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 -2020»

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΣΠΑ 2014-2020		
	επίτευξη απασχόλησης, κοινωνικής συνοχής και διατήρησης πόρων	εστίαση στις ιδιαίτερες ανάγκες και φέρουσα δυνατότητα επιμέρους χωρικών ενοτήτων	κινητήρες η ανταγωνιστικότητα και τοπική επιχειρηματικότητα
Αντιμετώπιση οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων σε χωρικό επίπεδο, και πιο συγκεκριμένα στο δίπολο βορράς-νότος και πεδινή-ημιορεινή/ορεινή ζώνη.	X	X	
Παρέμβαση στο κατάλληλο χωρικό επίπεδο με σκοπό την πραγματοποίηση συνεργιών για παραγωγική ανασυγκρότηση και απόκτηση ανταγωνιστικότητας.			X
Συνεργασία όλων των διαθέσιμων διαρθρωτικών ταμείων με βάση τις πραγματικές ανάγκες.		X	
Αποφυγή οριζόντιων πολιτικών ώστε να προστατευτούν οι σπάνιοι πόροι και να είναι δυνατή η αντιμετώπιση μη αναστρέψιμων καταστάσεων με το μικρότερο κόστος.		X	
Πολυκεντρικότητα σε περιφερειακό επίπεδο και ανάδειξη λειτουργικής αστικής περιοχής Ιωαννίνων ως περιφερειακό αστικό πόλο σε εθνικό επίπεδο.		X	
Αντιμετώπιση προκλήσεων σε ειδικές ομάδες πληθυσμού.	X		

Περαιτέρω ο Σύμβουλος Αξιολόγησης θεωρεί σκόπιμη την συμπλήρωση της ανάλυσης με συμπερίληψη αναγκών και δυνατοτήτων στους τομείς της απασχόλησης, καταπολέμησης φτώχειας και κοινωνικής ένταξης σε χωρικές ενότητες. Επιλέγεται στο ΠΕΠ η εφαρμογή στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης κυρίως για τον αστικό και περιαστικό χώρο των Ιωαννίνων. Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης ελέγχει τους βασικούς άξονες της στρατηγικής ως προς τις προκλήσεις και αξιολογεί την στρατηγική ως επαρκή αλλά με ανάγκη ενδυνάμωσης του άξονα της ανταγωνιστικότητας και της έξυπνης εξειδίκευσης. Περαιτέρω, εκτιμά ότι μέσω ΤΑΠΤΟΚ για τις αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας μπορούν να διατεθούν κυρίως οι πόροι των Α.Π. 6, 7 και 9 για οικοτουριστική ανάπτυξη, βιώσιμο τουρισμό, και την ολοκλήρωση υποδομών προσβασιμότητας και άρσης της απομόνωσης. μέσω πόρων του ΕΓΤΑΑ να καλυφθούν χρηματοδοτικά κενά στον Α.Π. 3 και εν μέρει στον Α.Π.2 κυρίως στην ενίσχυση επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην στρατηγικής της έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας (γεωργία, μεταποίηση τροφίμων και επεξεργασία γαλακτοκομικών προϊόντων) και πιθανά στον Α.Π.5 στην προστασία των εδαφών από την κλιματική αλλαγή, και να κατευθυνθούν ενισχυτικά πόροι του ΕΠΑΑΔ σε δράσεις του Α.Π.9 για την ενεργό ένταξη στην απασχόληση.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΕΙΚΤΩΝ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΙΔΟΗΣ

Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης συνέβαλε καθοριστικά στην διαμόρφωση του πλέγματος δεικτών του Προγράμματος και στην διαμόρφωση του πλαισίου επίδοσης: προχώρησε σε συνολική πρόταση για τον καθορισμό κοινών και ειδικών δεικτών εκροών και ειδικών δεικτών αποτελέσματος καθώς αυτά δεν ήταν διαθέσιμα κατά την υποβολή του 1ου σχεδίου Προγράμματος στην εθνική αρχή και επικαιροποίησε το παραπάνω σύστημα δεικτών βάσει

των παρατηρήσεων από την υποβολή του 2^{ου} σχεδίου Προγράμματος στην εθνική αρχή, παρείχε συνεχείς εισροές στην Ομάδα Σχεδιασμού του Προγράμματος σχετικά με τον ορισμό, την ποσοτικοποίηση των τιμών στόχων, τις παραδοχές και της πηγές του συστήματος δεικτών (εκροών και αποτελεσμάτων) μέχρι και την 1η επίσημη υποβολή του Προγράμματος στην Επιτροπή, παρείχε συνεχείς εκτιμήσεις και εισροές σε συνέχεια των παρατηρήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής [C (2014) 7598 of 14 October 2014] επί της 1^{ης} υποβολής του προγράμματος, των παρατηρήσεων επί της αναθεωρημένης έκδοσης του προγράμματος της 17.11.2014 και της 27.11.2014, των οδηγιών και κατευθύνσεων της ΕΥΣΣΑΑΠ, της ΕΥΣΕΚΤ και των υπηρεσιών της Επιτροπής και των ενεργειών της Ομάδας Σχεδιασμού του Προγράμματος, διαμόρφωσε τη βάση του Πλαισίου Επίδοσης με συνολική πρόταση για τους δείκτες εκροών, των κατηγοριών παρέμβασης που θα τους τροφοδοτήσουν, τα ανώτατα και κατώτατα όρια των οικονομικών δεικτών και την ανάγκη για υιοθέτηση βασικών σταδίων υλοποίησης, κατάρτισε το σχέδιο του εγγράφου της Πληροφόρησης που παρέχεται στην Ε.Ε. σχετικά με τις μεθόδους και τα κριτήρια που εφαρμόστηκαν στην επιλογή των δεικτών του Π.Ε. και τη στοχοθέτηση των οροσήμων και των στόχων, κατάρτισε το Έγγραφο Μεθοδολογίας Υπολογισμού των Δεικτών και το επικαιροποίησε όπου απαιτούνταν σύμφωνα με τις αναθεωρημένες εκδόσεις του Προγράμματος για υποβολή στην Επιτροπή, κατάρτισε το Έγγραφο Σχολίων επί των Αναθεωρημένων Δεικτών του ΠΕΠ και το επικαιροποίησε όπου απαιτούνταν σύμφωνα με τις αναθεωρημένες εκδόσεις του Προγράμματος για υποβολή στην Επιτροπή, διαμόρφωσε τη βάση του Πλαισίου Επίδοσης με συνολική πρόταση για τους δείκτες εκροών, των κατηγοριών παρέμβασης που θα τους τροφοδοτήσουν, τα ανώτατα και κατώτατα όρια των οικονομικών δεικτών και την ανάγκη για υιοθέτηση βασικών σταδίων υλοποίησης και κατήρτισε το σχέδιο του εγγράφου της Πληροφόρησης που παρέχεται στην Ε.Ε. σχετικά με τις μεθόδους και τα κριτήρια που εφαρμόστηκαν στην επιλογή των δεικτών του Π.Ε. και τη στοχοθέτηση των οροσήμων και των στόχων.

Το σύστημα δεικτών του Προγράμματος αποτελείται από 54 δείκτες εκροών και 31 δείκτες αποτελέσματος. Υπάρχει πολύ καλό επίπεδο κάλυψης του Προγράμματος από δείκτες εκροών (έχουν χρησιμοποιηθεί κοινοί δείκτες εκροών στο 81% σε χρηματικούς όρους, το υπόλοιπο καλύφθηκε με τη διαμόρφωση ειδικών δεικτών εκροών), όλες οι Επενδυτικές Προτεραιότητες καλύπτονται από τουλάχιστον έναν δείκτη εκροών, όλοι οι τύποι δράσεων αντιστοιχούν σε κάποιον δείκτη εκροών, όλοι οι δείκτες εκροών συνεισφέρουν στις αλλαγές των δεικτών αποτελεσμάτων. Επίσης πολύ καλό είναι το επίπεδο κάλυψης από δείκτες αποτελέσματος καθώς έχουν χρησιμοποιηθεί δείκτες αποτελέσματος στο 86% σε χρηματικούς όρους, όλοι οι Ειδικοί Στόχοι καλύπτονται από δείκτη αποτελέσματος, είναι υψηλό το επίπεδο καταλληλότητας των δεικτών αποτελέσματος ως προς τις επιδιωκόμενες αλλαγές στην πλειονότητα των περιπτώσεων. Σύμφωνα με τα αρχικά πορίσματα του ΣΑ, υπήρξε περαιτέρω εργασία στην απόκτηση δεδομένων για την καθιέρωση αξιόπιστων τιμών βάσης και για τον σχεδιασμό των διαδικασιών συλλογής δεδομένων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των επιτεύξεων. Ως εκ τούτου διαπιστώνεται σημαντική βελτίωση στην ποσοτικοποίηση τιμών βάσης και στόχων δεικτών αποτελέσματος και πλέον όλοι οι δείκτες περιλαμβάνουν τιμές βάσης και στόχου 2023.

Κατά το ακόλουθο πρότυπο παρουσιάστηκαν με συνοπτικό τρόπο οι εκτιμήσεις του Συμβούλου Αξιολόγησης για τους αναθεωρημένους δείκτες. *Με πορτοκαλί χρώμα κελιού επισημαίνονται οι νέοι-αναθεωρημένοι δείκτες/στόχοι ενώ με πράσινο χρώμα οι μερικώς αναδιατυπωμένοι.*

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

«ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 – 2020» - «ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 -2020»

ΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΚΡΩΝ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	Σχόλια Αναθεώρησης Δεικτών
ΕΣ 1.1.1 Βελτίωση του βαθμού δικτύωσης των ερευνητικών φορέων της Περιφέρειας με τον ελληνικό και διεθνή χώρο	1.000.000	T1601	Αριθμός φορέων που ενισχύονται	T1604	Μέσος ετήσιος αριθμός ερευνητικών φορέων της Περιφέρειας σε εθνικά και διεθνή προγράμματα συνεργασίας Ε&Τα	Ο δείκτης αποτελέσματος αναδιατυπώθηκε ελαφρά ώστε να συμβαδίζει με την μονάδα και μεθοδολογία μέτρησης. Παραμένει κατάλληλος και αξιοποιείται σύμφωνα με υπόδειξη του ΣΑ στην Περιφερειακή RIS3. Οι τιμές βάσης και στόχου του δείκτη αποτελέσματος έχουν προσδιοριστεί. Οι πηγές εκτιμώνται αξιόπιστες. Οι δείκτες εκρών είναι κατάλληλοι και συνεκτικοί και συμβάλουν στον δείκτη αποτελέσματος.
		CO25	Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών υποδομών			
ΕΣ 1.2.1 Ανάπτυξη των συνεργασιών μεταξύ ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων της Περιφέρειας	9.000.000	CO26	Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ινστιτούτα	T1605	ΔΑΠΑΝΗ Ε&Α ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ	Ο δείκτης αποτελέσματος παραμένει κατάλληλος καθώς ο Ε.Σ.1.2.1 συγχωνεύθηκε με τον Ε.Σ.1.2.2. Ο ΣΑ πρότεινε τον δείκτη "Πατέντες που προέκυψαν από συνεργασίες μεταξύ ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων" ως πιο ενδεικτικό των αναμενόμενων αποτελεσμάτων του ενιαίου πλέον Ε.Σ. Η πηγή των τιμών του δείκτη έχει αναγνωριστεί και εκτιμάται αξιόπιστη (ΓΓΕΤ-ΕΚΤ). Οι τιμές βάσης και στόχου του δείκτη αποτελέσματος έχουν προσδιοριστεί. Οι δείκτες εκρών παραμένουν κατάλληλοι συνεκτικοί και συμβάλουν στον δείκτη αποτελέσματος.
		T1602	Clusters επιχειρήσεων - ερευνητικών φορέων στην Περιφέρεια			
ΕΣ 2.2.1 Αύξηση προσφοράς και ζήτησης για προϊόντα και υπηρεσίες ΤΠΕ στην τοπική επιχειρηματικότητα	6.538.948	CO02	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	T1606	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ΤΠΕ	Ο Ε.Σ. αναδιατυπώθηκε για να αντικατοπτρίζει τη συμβολή των ΤΠΕ στην επιχειρηματικότητα και είναι σύμφωνος με την λογική της παρέμβασης. Η πηγή των τιμών του δείκτη έχει αναγνωριστεί (ΕΛΣΤΑΤ) και είναι αξιόπιστη. Ο νέος δείκτης αποτελέσματος είναι κατάλληλος και έχουν προσδιοριστεί τιμές βάσης και στόχου. Οι δείκτες εκρών παραμένουν κατάλληλοι συνεκτικοί και συμβάλουν στον δείκτη αποτελέσματος.
		CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται			
		CO08	Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται			
ΕΣ 2.3.1 Αποδοτική διαχείριση υποδομών, δεδομένων και υπηρεσιών των ΟΤΑ	2.500.000	T1603	Εφαρμογές για τη διαχείριση δικτύων και υποδομών	T1607	ΟΤΑ με δυνατότητα απομακρυσμένης διαχείρισης και ελέγχου υποδομών και δικτύων	Ο Ε.Σ. αναδιατυπώθηκε για να βελτιωθεί η σαφήνεια της επιδιωκόμενης αλλαγής, σύμφωνα με την λογική της παρέμβασης. Ο δείκτης αποτελέσματος παραμένει κατάλληλος. Οι τιμές θα συλλέγονται βάσει έρευνας της ΔΑ στους ΟΤΑ. Ο δείκτης εκρών παραμένει κατάλληλος συνεκτικός και συμβάλει στον δείκτη αποτελέσματος.
ΕΣ 3.1.1 Αύξηση των καινοτόμων ΜΜΕ στους τομείς της RIS3 της Περιφέρειας	8.725.019	CO28	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για την εισαγωγή νέων προϊόντων στην αγορά	T1608	Ποσοστό επιχειρήσεων που ανέπτυξαν καινοτόμα προϊόντα και διαδικασίες	Ο νέος δείκτης αποτελέσματος είναι κατάλληλος και αντικατοπτρίζει την επιδιωκόμενη αλλαγή. Αξιοποιείται στην Περιφερειακή RIS3. Η τιμή βάσης έχει υπολογιστεί σε εθνικό επίπεδο καθώς τα αντίστοιχα στοιχεία θα είναι διαθέσιμα σε Περιφερειακό επίπεδο τον Δεκ. 2014. Η τιμή στόχος

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

«ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 – 2020» - «ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 -2020»

ΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΚΡΩΝ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	Σχόλια Αναθεώρησης Δεικτών
		CO04	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη οικονομική ενίσχυση			υπολογίστηκε σε περιφερειακό επίπεδο. Οι πηγές έχουν αναγνωρισθεί (ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ – Community Innovation Survey). Οι δείκτες εκρών είναι κατάλληλοι συνεκτικοί και συμβάλουν στον δείκτη αποτελέσματος.
		CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται			
		CO08	Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται			
ΕΣ 3.2.1 Βελτίωση της εξωστρέφειας των ΜΜΕ της Περιφέρειας	8.000.000	CO02	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	T1609	Εξαγωγές Περιφέρειας Ηπείρου	Ο δείκτης αποτελέσματος παραμένει κατάλληλος. Οι πηγές των τιμών του δείκτη αποτελέσματος εκτιμώνται αξιόπιστες. Οι δείκτες εκρών είναι κατάλληλοι συνεκτικοί και συμβάλουν στον δείκτη αποτελέσματος
		CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται			
		CO08	Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται			
ΕΣ 3.3.1 Βελτίωση του τεχνολογικού επιπέδου των ΜΜΕ της περιφέρειας	8.000.000	CO02	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	T1610	Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Ηπείρου	Ο δείκτης αποτελέσματος παραμένει κατάλληλος. Οι πηγές των τιμών του δείκτη αποτελέσματος εκτιμώνται αξιόπιστες. Οι δείκτες εκρών είναι κατάλληλοι συνεκτικοί και συμβάλουν στον δείκτη αποτελέσματος
		CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται			
		CO08	Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται			
ΕΣ 4.3.1 Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας του κτιριακού αποθέματος της Περιφέρειας	12.000.000	CO32	Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτηρίων	T1613	Ετήσια εξοικονόμηση τελικής ενέργειας	Ο δείκτης αποτελέσματος "Εξοικονομούμενη ενέργεια στον κτιριακό τομέα" ήταν κατάλληλος αλλά με δυσκολία στην έγκαιρη και με λογικό κόστος συγκέντρωση στοιχείων. Ο νέος, παρεχόμενος από την ΕΥΣΣΑΠ δείκτης είναι κατάλληλος. Για την βελτίωση της συνεκτικότητας της λογικής της παρέμβασης ο ΣΑ πρότεινε την αλλαγή του αναμενόμενου αποτελέσματος σε: "Υποστήριξη της Εθνικής Πολιτικής για την Ενεργειακή Εξοικονόμηση". Οι πηγές των τιμών του δείκτη αποτελέσματος έχουν αναγνωρισθεί και αποτυπώνονται σε εθνικό επίπεδο (ΥΠΕΚΑ ΕΣΔΕΑ, μέτρα πολιτικής Άρθρου 7 Οδηγίας 2012/27/ΕΕ). Η ΔΑ υιοθέτησε την πρόταση οι τιμές να αναφέρονται στο εθνικό επίπεδο. Οι δείκτες εκρών είναι κατάλληλοι συνεκτικοί και συμβάλουν στον δείκτη αποτελέσματος.
		CO31	Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης			
		CO34	Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου			

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

«ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 – 2020» - «ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 -2020»

ΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΚΡΩΝ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	Σχόλια Αναθεώρησης Δεικτών
ΕΣ 4.5.1 Μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος των αστικών κέντρων της Περιφέρειας	13.246.289	CO34	Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου	T1614	ΕΚΠΟΜΠΗ ΑΕΡΙΩΝ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ ΕΚΤΟΣ ΣΕΔΕ	<p>Ο δείκτης αποτελέσματος "Εξοικονομούμενη ενέργεια στα αστικά κέντρα" ήταν κατάλληλος αλλά με δυσκολία στην έγκαιρη και με λογικό κόστος συγκέντρωση στοιχείων.</p> <p>Ο νέος, παρεχόμενος από την ΕΥΣΣΑΠ δείκτης είναι κατάλληλος. Για την βελτίωση της συνεκτικότητας της λογικής της παρέμβασης προτείνεται η προσθήκη του αναμενόμενου αποτελέσματος: "υποστήριξη της Εθνικής Πολιτικής για την Ενεργειακή Εξοικονόμηση". Οι τιμές βάσης και στόχου του δείκτη αποτελέσματος έχουν αναγνωριστεί και αποτυπώνονται σε εθνικό επίπεδο (Γενική Γραμματεία Ενέργειας ΥΠΕΚΑ, ετήσια έκθεση της χώρας για την κλιματική αλλαγή προς τα Ηνωμένα Έθνη). Η ΔΑ υιοθέτησε την πρόταση οι τιμές να αναφέρονται στο εθνικό επίπεδο.</p> <p>Ο δείκτης εκρών παραμένει κατάλληλος συνεκτικός και συμβάλει στον δείκτη αποτελέσματος.</p>
ΕΣ 5.2.1 Ενίσχυση της ικανότητας της Περιφέρειας στην πρόληψη και αντιμετώπιση κινδύνων και καταστροφών	17.896.094	CO20	Πληθυσμός που ωφελείται από έργα αντιπλημμυρικής προστασίας	T1616	ΈΚΤΑΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ ΚΑΙ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΜΕΤΡΩΝ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2007/60/ΕΚ	<p>Ο δείκτης αποτελέσματος "Πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα πρόληψης αντιμετώπισης καταστροφών" ήταν κατάλληλος.</p> <p>Ο νέος, παρεχόμενος από την ΕΥΣΣΑΠ δείκτης είναι κατάλληλος και παράλληλα ανταποκρίνεται καλύτερα στην εθνική πολιτική και ευρωπαϊκές οδηγίες. Οι πηγές των τιμών του δείκτη αποτελέσματος εκτιμώνται αξιόπιστες (ΥΠΕΚΑ ΕΓ ΥΔΑΤΩΝ). Προτείνεται η αξιοποίηση των μελετών των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλήμμυρας.</p> <p>Ο νέος κοινός δείκτης εκρών είναι κατάλληλος συνεκτικός και συμβάλει στον δείκτη αποτελέσματος.</p>
ΕΣ 6.2.1 Αύξηση της αποτελεσματικότητας στη διαχείριση των υδατικών πόρων	59.050.000	CO18	Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη παροχή νερού	T1617	Επιφανειακά Υδατικά Συστήματα που επιτυγχάνουν ίση ή ανώτερη της καλής κατάσταση υδάτων	<p>Οι δείκτες αποτελέσματος "Πρόσθετη δυναμικότητα ημερήσιας παροχής πόσιμου νερού από έργα διαχείρισης " και "Ισοδύναμο πληθυσμού που καλύπτεται από δίκτυα και ΕΕΛ στην Περιφέρεια" ήταν κατάλληλοι. Ο νέος δείκτης έχει καταρτιστεί σύμφωνα με τις υποδείξεις του ΣΑ είναι περισσότερο κατάλληλος και παράλληλα ανταποκρίνεται καλύτερα στην εθνική πολιτική και ευρωπαϊκές οδηγίες. Οι πηγές των τιμών του δείκτη αποτελέσματος εκτιμώνται αξιόπιστες (Δ/ση Υδάτων, Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτων που έχει εκπονηθεί σε εφαρμογή της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Υδάτα (2000/60/ΕΚ)). Ο ΣΑ προτείνει την αξιοποίηση του Εθνικού Δίκτυου Παρακολούθησης της ΓΤ Υδάτων ΥΠΕΚΑ.</p> <p>Οι δείκτες εκρών είναι κατάλληλοι συνεκτικοί και συμβάλουν στον δείκτη αποτελέσματος.</p>
		CO19	Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων			

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

«ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 – 2020» - «ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 -2020»

ΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΚΡΩΝ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	Σχόλια Αναθεώρησης Δεικτών
ΕΣ 6.3.1 Αύξηση της επίδρασης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς στην περιφερειακή οικονομία	15.000.000	CO09	Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών	T1618	Διανυκτερεύσεις επισκεπτών στην Περιφέρεια	Ο δείκτης αποτελέσματος παραμένει κατάλληλος. Οι πηγές των τιμών του δείκτη αποτελέσματος εκτιμώνται αξιόπιστες (ΕΛΣΤΑΤ). Ο δείκτης εκρμών παραμένει κατάλληλος συνεκτικός και συμβάλει στον δείκτη αποτελέσματος.
ΕΣ 6.4.1 Αποτελεσματική διαχείριση και προστασία περιοχών ιδιαίτερης οικολογικής αξίας	1.500.000	CO23	Επιφάνεια οικοτόπων που ενισχύονται με στόχο να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης	T1619	Προστατευόμενες περιοχές (συνόλο περιοχών NATURA 2000) με εργαλεία διαχείρισης	Ο δείκτης αποτελέσματος παραμένει κατάλληλος. Αναδιατυπώθηκε μερικώς ώστε να είναι όμοιος με τον προτεινόμενο από την ΕΥΣΣΑΠ δείκτη. Οι πηγές των τιμών του δείκτη αποτελέσματος εκτιμώνται αξιόπιστες (ΥΠΕΚΑ - βάση δεδομένων δικτύου προστατευόμενων περιοχών). Ο δείκτης εκρμών παραμένει κατάλληλος συνεκτικός και συμβάλει στον δείκτη αποτελέσματος.
ΕΣ 6.5.1 Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και του μικροκλίματος των αστικών περιοχών	12.157.271	T1612	Νέα σχέδια ρυθμιστικού/ χωροταξικού σχεδιασμού	T1620	Μέγιστος αριθμός ημερών με μέση ημερήσια συγκέντρωση ΑΣ10 μεγαλύτερη από 50 µg/m3 που καταγράφεται σε σταθμό μέτρησης	Ο δείκτης αποτελέσματος «Πληθυσμός που καλύπτεται από στρατηγικές ΒΑΑ» ήταν κατάλληλος, δεδομένης της πολυπλοκότητας των χωρικών στρατηγικών και της διαβούλευσης που απαιτείται για τον προσδιορισμό δράσεων και περιοχών παρέμβασης.
		CO38	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές			Ο νέος δείκτης συνδέεται καλύτερα με τον Ειδικό Στόχο και είναι κατάλληλος να ανταποκριθεί στο μεγαλύτερο εύρος των ενδεικτικών παρεμβάσεων. Οι πηγές έχουν αναγνωριστεί και εκτιμώνται ως αξιόπιστες. Οι δείκτες εκρμών είναι κατάλληλοι συνεκτικοί και συμβάλουν στον δείκτη αποτελέσματος.
ΕΣ 7.1.1 Βελτίωση οδικού δικτύου ΔΕΔ-Μ	10.000.000	CO14a	Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων (ΔΕΔ-Μ)	T1622	Χρονοαπόσταση (Ε.Ο. Καλπακίου - Κακαβιάς)	Ο νέος Ε.Σ. δημιουργήθηκε ώστε να αντικατοπτρίζει με σαφήνεια τις ανάγκες σε παρεμβάσεις σε τμήματα του ΔΕΔ-Μ. Ο δείκτης αποτελέσματος αναδιατυπώθηκε μερικώς σύμφωνα με τις υποδείξεις του ΣΑ ώστε να βελτιωθεί η σαφήνεια περιλαμβάνοντας την προέλευση και προορισμό. Οι πηγές των τιμών του δείκτη αποτελέσματος κρίνονται αξιόπιστες (έρευνες-μελέτες έργων). Ο κοινός δείκτης εκρμών παραμένει κατάλληλος συνεκτικός και συμβάλει στον δείκτη αποτελέσματος.
		CO14	Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων			
ΕΣ 7.2.1 Βελτίωση της προσβασιμότητας σε αστικά κέντρα και σε σημεία τουριστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος	52.860.781	CO13	Συνολικό μήκος νέων δρόμων	T1623	Χρονοαπόσταση (Ιόνια Οδός με Περιοχή Τζουμέρκων)	Ο δείκτης αποτελέσματος αναδιατυπώθηκε μερικώς σύμφωνα με τις υποδείξεις του ΣΑ ώστε να βελτιωθεί η σαφήνεια περιλαμβάνοντας την προέλευση και προορισμό. Στην διαμόρφωσή του συμβάλει το 38% του π/υ των δράσεων του Ε.Σ. καθώς αποτελεί το πιο αντιπροσωπευτικό και υψηλότερης προτεραιότητας έργο. Οι πηγές των τιμών του δείκτη αποτελέσματος κρίνονται αξιόπιστες (έρευνες-μελέτες έργων). Οι δείκτες εκρμών είναι κατάλληλοι συνεκτικοί και συμβάλουν στον δείκτη αποτελέσματος.
		CO14	Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων			

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

«ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 – 2020» - «ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 -2020»

ΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΚΡΩΝ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	Σχόλια Αναθεώρησης Δεικτών
ΕΣ 7.2.2 Βελτίωση οδικής ασφάλειας για τη μείωση της επικινδυνότητας του οδικού δικτύου	5.000.000	T1621	Ενέργειες οδικής ασφάλειας	T1624	Επικινδυνότητα Οδικού Δικτύου (τροχαία ατυχήματα/ έτος)	Ο Ε.Σ. αναδιατυπώθηκε ώστε να αντικατοπτρίζει με μεγαλύτερη σαφήνεια την επιδιωκόμενη αλλαγή. Ο δείκτης αποτελέσματος παραμένει κατάλληλος. Οι πηγές των τιμών του δείκτη αποτελέσματος (Γεν. Αστ. Διευθ. Ηπείρου) κρίνονται αξιόπιστες. Ο δείκτης εκρών παραμένει κατάλληλος συνεκτικός και συμβάλει στον δείκτη αποτελέσματος.
ΕΣ 7.5.1 Βελτίωση της κατανάλωσης μικρών καταναλωτών	6.500.000	CO33	Αριθμός πρόσθετων χρηστών ενέργειας που συνδέονται σε ευφυή δίκτυα	T1655	Ποσοστό καταναλωτών που εξυπηρετούνται από ευφυείς μετρητές	Ο Ε.Σ. αναδιατυπώθηκε μερικώς ώστε να αντικατοπτρίζει με μεγαλύτερη σαφήνεια την επιδιωκόμενη αλλαγή. Ο δείκτης αποτελέσματος "Μέση εξοικονόμηση ενέργειας από την χρήση ευφυών συστημάτων" ήταν κατάλληλος αλλά με δυσκολία στην έγκαιρη και με λογικό κόστος συγκέντρωση στοιχείων. Ο νέος δείκτης παρέχεται από το ΕΠΑΝΕΚ που χρηματοδοτεί παρόμοιες δράσεις και είναι κατάλληλος. Για την βελτίωση της συνεκτικότητας της λογικής της παρέμβασης προτείνεται η προσθήκη του αναμενόμενου αποτελέσματος: "υποστήριξη της Εθνικής Πολιτικής για την Ενεργειακή απόδοση και ανάπτυξη έξυπνων υποδομών". Οι πηγές των τιμών του δείκτη αποτελέσματος έχουν αναγνωριστεί και αποτυπώνονται σε εθνικό επίπεδο (ΔΕΔΔΗΕ, ΥΑ Δ5/ΗΛ/Α/Φ33/2067/04-02-2013). Η ΔΑ υιοθέτησε την πρόταση οι τιμές να αναφέρονται στο εθνικό επίπεδο. Ο κοινός δείκτης εκρών παραμένει κατάλληλος συνεκτικός και συμβάλει στον δείκτη αποτελέσματος.
ΕΣ 9.1.1 Επέκταση και βελτίωση των υποδομών υγείας και εξασφάλιση συνθηκών πρόσβασης κυρίως στις ευπαθείς ομάδες	7.255.000	T1626	Μονάδες υγείας που βελτιώνονται	T1649	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ (ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ, ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΚΑΙ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ)	Ο Ε.Σ. αναδιατυπώθηκε μερικώς ώστε να συμπεριλάβει και τις ειδικές ομάδες πληθυσμού που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, εκτός των ευάλωτων, σύμφωνα με τους ορισμούς της ΕΥΣΕΚΤ. Ο δείκτης αποτελέσματος "Μονάδες υγείας που βελτιώνονται" ήταν περισσότερο κατάλληλος ως δείκτης εκρών. Ο νέος, προτεινόμενος από την ΕΥΣΣΑΑΠ/ΕΥΣΕΚΤ δείκτης αποτελέσματος είναι περισσότερο κατάλληλος και παράλληλα ανταποκρίνεται καλύτερα στην εθνική πολιτική. Οι τιμές βάσης και στόχου του δείκτη αποτελέσματος έχουν προσδιορισθεί με στοιχεία από το ESYNET και μεθοδολογία της ΕΥΣΑΑΠ/ΕΥΣΕΚΤ. Οι πηγές εκτιμώνται αξιόπιστες. Ο δείκτης εκρών είναι κατάλληλος συνεκτικός και συμβάλει στον δείκτη αποτελέσματος.
ΕΣ 9.1.2 Κάλυψη των ποιοτικών και ποσοτικών αναγκών πρόνοιας,	4.715.340	T1627	Δυναμικότητα των υποδομών φροντίδας που	T1629	Πληθυσμός που ωφελείται από κοινωνικές υπηρεσίες φροντίδας και	Ο Ε.Σ. αναδιατυπώθηκε μερικώς ώστε να συμπεριλάβει και τις ειδικές ομάδες πληθυσμού που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, εκτός των ευάλωτων,

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

«ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 – 2020» - «ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 -2020»

ΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΚΡΩΝ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	Σχόλια Αναθεώρησης Δεικτών
στέγασης και σίτισης των ευπαθών ομάδων			ενισχύονται		στέγασης	σύμφωνα με τους ορισμούς της ΕΥΣΕΚΤ. Ο δείκτης αποτελέσματος παραμένει κατάλληλος. Οι τιμές βάσης και στόχου του δείκτη αποτελέσματος έχουν προσδιοριστεί με στοιχεία ερευνών της Περιφέρειας και της ΕΥΣΕΚΤ. Οι μετρήσεις θα προέλθουν από έρευνα της ΔΑ. Ο κοινός δείκτης εκρών παραμένει κατάλληλος συνεκτικός και συμβάλει στον δείκτη αποτελέσματος.
ΕΣ 9.2.1 Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ΡΟΜΑ της Περιφέρεια Ηπείρου	1.000.000	T1628	Πληθυσμός ΡΟΜΑ με βελτιωμένες συνθήκες διαβίωσης	T1630	Πληθυσμός ΡΟΜΑ με επαρκείς συνθήκες στέγασης	Ο νέος Ε.Σ. εισήχθει ώστε να βελτιωθεί η λογική του προγράμματος ως προς την κάλυψη των αναγκών των ΡΟΜΑ στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για την κοινωνική ένταξη των ΡΟΜΑ. Ο δείκτης αποτελέσματος καταρτίστηκε σύμφωνα με τις υποδείξεις του ΣΑ και είναι κατάλληλος. Οι τιμές βάσης και στόχου του δείκτη αποτελέσματος έχουν προσδιοριστεί με στοιχεία του Περιφερειακού Σχεδίου για τους ΡΟΜΑ. Οι μετρήσεις θα προέλθουν από έρευνα της ΔΑ. Ο νέος δείκτης εκρών καταρτίστηκε σύμφωνα με τις υποδείξεις του ΣΑ είναι κατάλληλος συνεκτικός και συμβάλει στον δείκτη αποτελέσματος.
ΕΣ 10.1.1.Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση	15.970.340	CO35	Δυναμικότητα των υποδομών εκπαίδευσης που ενισχύονται	T1631	Ποσοστό πληθυσμού ηλικίας 18-24 ετών που έχει ολοκληρώσει μόνο τον κατώτερο κύκλο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Ο δείκτης αποτελέσματος παραμένει κατάλληλος. Στην διαμόρφωσή του συμβάλει το 46% του π/υ των δράσεων του Ε.Σ. Οι πηγές των τιμών του δείκτη αποτελέσματος (ΕΛΣΤΑΤ) κρίνονται αξιόπιστες. Οι δείκτες εκρών είναι κατάλληλοι συνεκτικοί και συμβάλουν στον δείκτη αποτελέσματος.
		CO35	Δυναμικότητα των υποδομών εκπαίδευσης που ενισχύονται			
ΕΣ8.1.1 Αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα	2.500.000	T1632	Συμμετέχοντες άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων, απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 5 ως 8)	T1639	Συμμετέχοντες άνεργοι, απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που κατέχουν θέση απασχόλησης εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους.	Ο Ε.Σ. αναδιατυπώθηκε μερικώς ώστε να αντικατοπτρίζει με μεγαλύτερη σαφήνεια την επιδιωκόμενη αλλαγή. Ο νέος ειδικός δείκτης αποτελέσματος καταρτίστηκε σύμφωνα με τις υποδείξεις του ΣΑ ώστε να εκφράζει τα αποτελέσματα στην ομάδα στόχου. Οι μετρήσεις του δείκτη θα προέλθουν από έρευνα της ΔΑ. . Ο ΣΑ εκτιμά ότι δεν μπορεί να υπολογιστεί τιμή βάσης (0) βάσει προηγούμενης εμπειρίας καθώς σχετικές παρεμβάσεις θα εφαρμοστούν για πρώτη φορά την περίοδο 2014-2020. Ο νέος ειδικός δείκτης εκρών καταρτίστηκε σύμφωνα με τις υποδείξεις του ΣΑ ώστε να ανταποκρίνεται στην ομάδα στόχου.

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

«ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 – 2020» - «ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 -2020»

ΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΚΡΩΣΗ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	Σχόλια Αναθεώρησης Δεικτών
ΕΣ8.5.1.1 Ενίσχυση της ικανότητας εργαζομένων και επιχειρήσεων για την προσαρμογή τους στο περιβάλλον της έξυπνης εξειδίκευσης.	688.195	CO23	Αριθμός υποστηριζόμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων συνεταιριστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων τους κοινωνικής οικο-νομίας	T1640	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις που συνεχίζουν να εφαρμόζουν δράσεις προσαρμογής στο περιβάλλον της RIS3, ένα έτος μετά τη λήξη της συμμετοχής τους.	Ο νέος ειδικός δείκτης αποτελέσματος καταρτίστηκε σύμφωνα με τις υποδείξεις του ΣΑ ώστε αφενός να είναι συνεκτικός με τα αναμενόμενα αποτελέσματα αφετέρου να εκφράζει τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων στους συμμετέχοντες (επιχειρήσεις). Οι μετρήσεις του δείκτη θα προέλθουν από έρευνα της ΔΑ. Ο νέος κοινός δείκτης εκρμών επιλέχθηκε σύμφωνα με τις υποδείξεις του ΣΑ ώστε να ανταποκρίνεται στην ομάδα στόχου.
ΕΣ 9.1.1 Αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας ατόμων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση	14.000.000	T1633	Συμμετέχοντες σε μειονεκτική θέση (όπως μακροχρόνια άνεργοι, άνεργες γυναίκες, αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών, άτομα με εξαρτώμενα μέλη κλπ.)	T1635	Μειονεκτούντα άτομα που συμμετέχουν σε εκπαίδευση / κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από την λήξη της συμμετοχής τους	Ο Ε.Σ. αναδιατυπώθηκε μερικώς. Ο ΣΑ προτείνει την διατήρηση της προηγούμενης διατύπωσης "Αύξηση των ευκαιριών συμμετοχής στην αγορά εργασίας ατόμων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση" ως περισσότερο συνεκτικής με τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Ο νέος ειδικός δείκτης αποτελέσματος είναι συνεκτικός με τα αναμενόμενα αποτελέσματα αφετέρου εκφράζει τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων στους συμμετέχοντες. Οι μετρήσεις του δείκτη θα προέλθουν από έρευνα της ΔΑ. Ο νέος ειδικός δείκτης εκρμών καταρτίστηκε σύμφωνα με τις υποδείξεις του ΣΑ ώστε να ανταποκρίνεται στην ομάδα στόχου.
ΕΣ 9.2.1 Αύξηση των ευκαιριών κοινωνικής και οικονομικής ενσωμάτωσης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων	1.387.974	T1634	Συμμετέχοντες σε μειονεκτική θέση (POMA Ή αιτούντες άσυλο Ή ασυνόδευτοι ανήλικοι)	CR05	Μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	Ο δείκτης αποτελέσματος παραμένει κατάλληλος. Οι μετρήσεις του δείκτη θα προέλθουν από έρευνα της ΔΑ. Ο νέος ειδικός δείκτης εκρμών καταρτίστηκε σύμφωνα με τις υποδείξεις του ΣΑ ώστε να ανταποκρίνεται στην ομάδα στόχου.
ΕΣ 9.3.1 Βελτίωση των συνθηκών κοινωνικής φροντίδας στην Περιφέρεια για άτομα που υφίστανται διακρίσεις.	5.300.000	CO16	Συμμετέχοντες με αναπηρία	T1641	Κάλυψη του πληθυσμού με αναπηρία που λαμβάνουν υπηρεσίες υποστηρίξης	Ο δείκτης αποτελέσματος αναδιατυπώθηκε μερικώς ώστε να εκφράζει καλύτερα τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Παραμένει κατάλληλος. Οι τιμές βάσης και στόχου του δείκτη αποτελέσματος έχουν προσδιορισθεί με στοιχεία ερευνών της Περιφέρειας και της ΕΥΣΕΚΤ. Οι μετρήσεις θα προέλθουν από έρευνα της ΔΑ. Οι κοινοί δείκτες εκρμών είναι κατάλληλοι και συνεκτικοί.
		CO17	Άλλα μειονεκτούντα άτομα			
ΕΣ 9.4.1 Διαφύλαξη της υγείας ευπαθών ομάδων	6.739.148	T1654	Πολίτες που συμμετέχουν σε δράσεις του Health Safety Net.	T1642	Ποσοστό κάλυψης των δράσεων του Health Safety Net επί του γενικού συνόλου των πολιτών που διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας και δεν διαθέτουν ασφαλιστική κάλυψη.	Ο Ε.Σ. αναδιατυπώθηκε μερικώς ώστε να συμπεριλάβει και τις ειδικές ομάδες πληθυσμού που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, εκτός των ευάλωτων, σύμφωνα με τους ορισμούς της ΕΥΣΕΚΤ. Ο νέος δείκτης αποτελέσματος προτάθηκε από συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και είναι κατάλληλος. Οι μετρήσεις του δείκτη θα προέλθουν από

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

«ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 – 2020» - «ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 -2020»

ΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΚΡΩΝ	ΚΩΔ. ΔΕΙΚΤΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	Σχόλια Αναθεώρησης Δεικτών
						έρευνα της ΔΑ βάσει μεθοδολογίας του Υπουργείου Υγείας. Ο ΣΑ εκτιμά ότι δεν μπορεί να υπολογιστεί τιμή βάσης (0) βάσει προηγούμενης εμπειρίας καθώς σχετικές παρεμβάσεις θα εφαρμοστούν για πρώτη φορά την περίοδο 2014-2020. Οι κοινοί δείκτες εκρών είναι κατάλληλοι και συνεκτικοί.
ΕΣ 9.4.2 Βελτίωση της πρόσβασης ευπαθών ομάδων σε υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας	8.419.313	T1636	Πληθυσμός ευπαθών ομάδων που καλύπτεται από υπηρεσίες πρόνοιας	T1643	Κάλυψη του πληθυσμού των ευπαθών ομάδων που λαμβάνουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας	Ο Ε.Σ. αναδιατυπώθηκε μερικώς ώστε να συμπεριλάβει και τις ειδικές ομάδες πληθυσμού που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, εκτός των ευάλωτων, σύμφωνα με τους ορισμούς της ΕΥΣΕΚΤ. Ο νέος δείκτης αποτελέσματος είναι κατάλληλος. Οι τιμές βάσης και στόχου του δείκτη αποτελέσματος έχουν προσδιοριστεί με στοιχεία ερευνών της Περιφέρειας και της ΕΥΣΕΚΤ. Οι μετρήσεις του δείκτη θα προέλθουν από έρευνα της ΔΑ. Ο δείκτης αποτελέσματος παραμένει κατάλληλος. Ο δείκτης εκρών αναδιατυπώθηκε μερικώς για να βελτιωθεί η συνεκτικότητα με τον Ε.Σ.
Ε.Σ.9.5.1 «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση ευπαθών ομάδων πληθυσμού μέσω της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας»	1.400.000	T1637	Επιχειρηματικά σχέδια κοινωνικών επιχειρήσεων	T1644	Αριθμός κοινωνικών επιχειρήσεων που η λειτουργία τους συνεχίζεται ένα έτος μετά την ίδρυσή τους	Ο νέος ειδικός δείκτης αποτελέσματος είναι κατάλληλος για να αντικατοπτρίσει τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων (δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων). Οι τιμές του δείκτη θα προέλθουν από έρευνα της ΔΑ. Οι νέοι ειδικοί δείκτες εκρών καταρτίστηκαν σύμφωνα με τις υποδείξεις του ΣΑ ώστε να ανταποκρίνονται στις επιδιώξεις των παρεμβάσεων.
		T1638	Συμμετέχοντες που ωφελούνται από συμβουλευτική, κατάρτιση, Mentoring για την ίδρυση κοινωνικών επιχειρήσεων			
ΕΣ 9.6.1 Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση με αξιοποίηση του τοπικού δυναμικού	1.500.000	CO01	Συμμετέχοντες άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων	T1635	Μειονεκτούντα άτομα που συμμετέχουν σε εκπαίδευση / κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από την λήξη της συμμετοχής τους	Ο νέος δείκτης αποτελέσματος θα πρέπει να συνδεθεί με περισσότερη σαφήνεια με τον δείκτη εκρών και την ομάδα στόχου. Ο ΣΑ προτείνει τη χρήση του «Συμμετέχοντες που κατέχουν θέση εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους». Οι τιμές βάσης και στόχου του δείκτη αποτελέσματος έχουν προσδιοριστεί με στοιχεία ερευνών της Περιφέρειας και της ΕΥΣΕΚΤ. Οι μετρήσεις του δείκτη θα προέλθουν από έρευνα της ΔΑ. Ο κοινός δείκτης εκρών είναι κατάλληλος και συνεκτικός.

Το πλαίσιο επίδοσης αποτελείται από 8 δείκτες εκροών και 5 οικονομικούς, ενώ σε 5 περιπτώσεις έχει επιλεγεί και δείκτης κύριου σταδίου υλοποίησης για το ορόσημο του 2018. Οι δείκτες εκροών αντιπροσωπεύουν την πλειονότητα των πόρων του Άξονα Προτεραιότητας που αφορούν.

Οι τιμές στόχου 2023 για τους δείκτες εκροών εκτιμώνται ως ρεαλιστικές βάσει των παραδοχών από την τρέχουσα εμπειρία (μέσο μοναδιαίο κόστος αντίστοιχων έργων/παρεμβάσεων περιόδου 2007-2013). Οι τιμές των οροσήμων του 2018 για τους δείκτες εκροών που αναμένεται να υπάρχουν σημαντικές εκροές εκτιμώνται ως ρεαλιστικές βάσει των παραδοχών από την τρέχουσα εμπειρία (μέσο μοναδιαίο κόστος και ποσοστά απορρόφησης) και τους στόχους που τέθηκαν για τους οικονομικούς δείκτες.

Η επιλογή των κύριων σταδίων υλοποίησης είναι επαρκώς αιτιολογημένη και λόγω της επικινδυνότητας αστοχιών στις προβλέψεις βάσει της τρέχουσας εμπειρίας για τους χρόνους ωρίμανσης έργων υποδομής, ζήτησης έργων κρατικών ενισχύσεων, οικονομικών αδυναμιών τελικών δικαιούχων κ.α., και των προβλημάτων υλοποίησης και παρακολούθησης που συνεπάγονται καθυστερήσεις κατά τα πρώτα χρόνια εφαρμογής των Προγραμμάτων.

Οι τιμές των οροσήμων του 2018 για τα κύρια στάδια υλοποίησης τεκμηριώθηκαν επαρκέστερα, σύμφωνα με τα αρχικά πορίσματα του ΣΑ, κυρίως για τα έργα υποδομής, με αναφορές σχετικά με phasing / μεταφερόμενα έργα και ανάγκες πρώτης προτεραιότητας.

Οι τιμές των οικονομικών δεικτών για το 2018 εκτιμώνται ως φιλόδοξες αλλά ρεαλιστικές βάσει των ελαχίστων ορίων που θέτουν οι δεσμεύσεις του N+3 και τις παραδοχές ρυθμών απορρόφησης βάσει της τρέχουσας εμπειρίας ανά Άξονα Προτεραιότητας / κατηγορίες παρεμβάσεων.

ΠΟΙΟΤΗΤΑ – ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ – ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ, ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ – ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ

Η δομή και οι αρμοδιότητες του συστήματος παρακολούθησης, διαχείρισης και ελέγχου για κάθε Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ 2014-2020 προδιαγράφονται στον Καν. (ΕΚ) 1303/2013 στα άρθρα 72-74 και 122-125. Οι κανονισμοί ορίζουν τα όργανα διοίκησης και διαχείρισης του ΕΣΠΑ και των επιμέρους Ε.Π., ενώ το νέο ΣΔΕ, ενιαίο για τα Ε.Π., θεσμοθετείται με Νόμο, ο οποίος θεσπίζει, σε πλήρη αντιστοιχία με τον Καν. (ΕΚ) 1303/2013, φορείς συντονισμού, διαχείρισης, πιστοποίησης και ελέγχου, αρμοδιότητές τους και μεταξύ τους σχέσεις. Ειδικά η Περιφέρεια έχει δομή διαχείρισης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, που στην τρέχουσα περίοδο έχει τίτλο «Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή Περιφέρειας Ηπείρου». Η στελέχωσή της, αν και χαμηλότερα των απαιτούμενων ορίων του οργανογράμματος κρίνεται επαρκής για την Διαχείριση του Προγράμματος 2014-2020. Η εμπειρία των στελεχών αποδεικνύεται από την εξαιρετική πορεία των προηγούμενων προγραμμάτων και την πορεία υλοποίησής τους.

Ο Σύμβουλος συνέκρινε και αποτίμησε τις ομοιότητες / διαφορές του τρέχοντος και του νέου συστήματος, κατά το ακόλουθο πρότυπο.

2007-2013(	2014-2020	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΣΠΑ 2014-2020	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
Κεφάλαιο Ι: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ (άρθρα 72-74)			
Άρθρο 72: Γενικές Αρχές των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου			
Τα Συστήματα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Ε.Π.) εξασφαλίζουν (άρθρο 58, Καν. 1083/2006): <ul style="list-style-type: none"> τον καθορισμό των αρμοδιοτήτων των φορέων που θα εμπλακούν στη διαχείριση και τον έλεγχο, και την κατανομή των αρμοδιοτήτων εντός του κάθε φορέα την τήρηση της αρχής διαχωρισμού των αρμοδιοτήτων μεταξύ των φορέων αυτών και εντός του κάθε φορέα αξιοπίστα συστήματα λογιστικής, παρακολούθησης και σύνταξης οικονομικών ... 	Τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 8, συνίστανται από τα ακόλουθα: α) περιγραφή των αρμοδιοτήτων κάθε φορέα που εμπλέκεται σε θέματα διαχείρισης και ελέγχου και κατανομή αρμοδιοτήτων στο εσωτερικό του κάθε φορέα· β) τήρηση της αρχής του διαχωρισμού των αρμοδιοτήτων μεταξύ των φορέων και στο εσωτερικό των εν λόγω φορέων· γ) διαδικασίες για τη διασφάλιση της νομιμότητας και κανονικότητας των δηλούμενων δαπανών· δ) πληροφορικά συστήματα για την λογιστική, την αποθήκευση και διαβίβαση δημοσιονομικών	(άρθρο 4, παρ.5, Καν. 1303/2013) Γενικές διατάξεις : Οι ρυθμίσεις για εφαρμογή και χρήση των ΕΔΕΤ και ιδίως των χρηματοδοτικών και διοικητικών πόρων που απαιτούνται για προετοιμασία και υλοποίηση των προγραμμάτων σε σχέση με παρακολούθηση, υποβολή εκθέσεων, αξιολόγηση, διαχείριση και έλεγχο, σέβονται την αρχή της αναλογικότητας σε σχέση με την υποστήριξη και λαμβάνουν υπόψη τον συνολικό στόχο μείωσης της διοικητικής επιβάρυνσης για τους φορείς που συμμετέχουν στη διαχείριση και τον έλεγχο ...	Η εμπειρία από την παρακολούθηση της εφαρμογής του ΣΔΕ των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων της Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013, έχει οδηγήσει στην διαπίστωση της ανάγκης μείωσης του διοικητικού φόρτου για τους δικαιούχους και στον εντοπισμό των αναγκαίων μέτρων διευκόλυνσης της υλοποίησης των πράξεων. Τα μέτρα που ελήφθησαν ήδη και συνέβαλαν στην περαιτέρω απλοποίηση ορισμένων διαδικασιών του συστήματος, αφορούν στα εξής: <ul style="list-style-type: none"> Υποχρεωτική ηλεκτρονική υποβολή των αιτήσεων χρηματοδότησης πράξεων και των δηλώσεων δαπανών του δικαιούχου, καθώς και υποχρεωτική ηλεκτρονική εφαρμογή της διαδικασίας του προληπτικού ελέγχου των ...

ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΝΟΜΩΝ

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση διαπιστώνει μια γενική συνέπεια (consistency) της κατανομής του προϋπολογισμού σε σχέση με τους Θεματικούς Στόχους του προγράμματος, σε αντιστοιχία άλλωστε με τις χρηματοδοτικές κατανομές που επιβάλλονται από το ΕΣΠΑ. Δεν φαίνεται να έχει ακολουθηθεί κάποια ειδική διαδικασία σε ότι αφορά τον τρόπο εκτίμησης του κόστους ανά ειδικό στόχο, και σίγουρα πρέπει να υπάρξει περαιτέρω εξειδίκευση / τεκμηρίωση. Αναλύοντας την πρόταση χρηματοδότησης κατά Θ.Σ. (και χρησιμοποιώντας τους προκαταρκτικούς υπολογισμούς ανά Επενδυτική Προτεραιότητα), προκύπτουν σημειακά προβληματισμοί για το βαθμό στον οποίο η χρηματοδοτική κατανομή ανταποκρίνεται με επάρκεια στις πραγματικές ανάγκες, προκλήσεις και δυναμικό στην Περιφέρεια, αλλά υπενθυμίζεται ότι σε επίπεδο Θ.Σ. η κατανομή έχει οριστεί κεντρικά (και άρα το ζήτημα της καταλληλότητας της για τη συμβολή του ΠΕΠ στην επίτευξη των στόχων της «Ε2020» δεν μπορεί να τεθεί). Οπωςσδήποτε:

- ✓ Δεν εμφανίζεται ιδιαίτερος κίνδυνος για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων όπως αυτές ορίζονται στο κείμενο. Εξάλλου, η εμπειρία από την εφαρμογή έδειξε ως σημαντικότερο τον κίνδυνο από τις μεγάλες παρεμβάσεις των κεντρικών φορέων στις υποδομές παρά από τις "καινοτομικές" παρεμβάσεις στην περιφέρεια. Ο κίνδυνος αφορά την επάρκεια κεντρικών τελικών δικαιούχων και δεν μπορεί να αποτιμηθεί πριν ολοκληρωθεί η διαδικασία συντονισμού των αρχών σχεδιασμού του ΠΕΠ με αυτούς των κεντρικών Υπουργείων που δεν θα μπορούν να χρηματοδοτήσουν εθνικής σημασίας έργα τους.
- ✓ Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης κρίνει ότι το Πρόγραμμα διαθέτει σημαντικά ποσά για την επίτευξη των στόχων του και την κάλυψη των αναγκών του. Η αναμενόμενη συνεισφορά μάλιστα των τομεακών προγραμμάτων και του προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης ενισχύει σημαντικά τη διαπίστωση αυτή.

ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ «ΕΥΡΩΠΗ 2020»

Η αξιολόγηση της συνεισφοράς στη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» πραγματοποιήθηκε με την χρήση ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων. Σε πρώτο βήμα αναγνωρίστηκαν οι δράσεις που σχετίζονται με την υλοποίηση κάθε μίας από τις επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», ως εξής:

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

«ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 – 2020» - «ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014 -2020»

Άξονας Προτεραιότητας / Θεματικός Στόχος / Επενδυτική Προτεραιότητα / Δράσεις	Εμβληματικές Πρωτοβουλίες Στρατηγική «Ευρώπη 2020»							
	Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη\	Ένωση Καινοτομίας	Νεολαία σε κίνηση	Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους της	Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης	Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας	Ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατά της φτώχειας	Σύνολο
	ΑΞ.Π.1. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΠΕ							
	Θ.Σ.1. Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας							
	Ε.Π.1.1. Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος							
1.1.1.1 Δράσεις ενίσχυσης φορέων για την ανάπτυξη αριστείας και την υποστήριξη της δικτύωσης ερευνητικών φορέων	0	1	0	1	1	0	0	3
Σύνολο Ε.Π.(1.1)	0	1	0	1	1	0	0	3

Στη συνέχεια αποτιμήθηκε η τοποθέτηση πόρων και αναγνωρίστηκε και ποιοτικά και ποσοτικά η συνεισφορά συνολικά του ΠΕΠ σε κάθε εμβληματική πρωτοβουλία (άλλα και συνολικά) σε εθνικό επίπεδο, όπου και έχουν οριστεί συγκεκριμένοι στόχοι:

Άξονας Προτεραιότητας /Θεματικός Στόχος / Επενδυτική Προτεραιότητα	Εμβληματικές Πρωτοβουλίες Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»						
	Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη\	Ένωση Καινοτομίας	Νεολαία σε κίνηση	Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους της	Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης	Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας	Ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατά της φτώχειας
ΑΞ.Π.1. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΠΕ							
Θ.Σ.1.Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	- €	7.608.178 €	3.804.089 €	3.804.089 €	3.804.089 €	-€	- €
Ε.Π.1.1. Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος	- €	3.804.089 €	- €	1.902.044,5€	1.902.044,5€	-€	- €

Όπως αποτυπώθηκε, το ΠΕΠ συνεισφέρει πιο «ενεργά» στην υλοποίηση της Εμβληματικής Πρωτοβουλίας «Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους της» και ειδικότερα με δράσεις που αποσκοπούν στην προαγωγή των βιώσιμων μεταφορών και στην εξάλειψη των σημείων συμφόρησης σε υποδομές βασικών δικτύων, στη διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και στην προαγωγή αποδοτικής χρήσης των πόρων, ενώ ακολουθούν με φθίνουσα σειρά οι ακόλουθες Εμβληματικές Πρωτοβουλίες της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»:

- «Ένωση Καινοτομίας», με δράσεις που αποσκοπούν στη διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και στην προαγωγή αποδοτικής χρήσης των πόρων, καθώς και στις επενδύσεις στον τομέα των υδάτων.
- «Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης» με δράσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας», με δράσεις που αποσκοπούν στη βιώσιμη ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας και στην ενεργό ένταξη με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας
- «Νεολαία σε κίνηση», με δράσεις που αποσκοπούν στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης και στην καταπολέμηση της φτώχειας και διακρίσεων, καθώς και στις επενδύσεις στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση και στην ανάπτυξη υποδομών δια βίου μάθησης.
- «Ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατά της φτώχειας», με δράσεις που αποσκοπούν στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης και στην καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων
- «Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη», με δράσεις που αποσκοπούν στην διατήρηση και προστασία περιβάλλοντος και στην προαγωγή αποδοτικής χρήσης των πόρων, στην ενίσχυση της πρόσβασης σε Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ), καθώς και στην ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική κυβέρνηση, μάθηση, ένταξη, πολιτισμό και υγεία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ο γενικός στόχος της εκ των προτέρων αξιολόγησης ήταν να παρέχει μια “εξωτερική” προοπτική για την προετοιμασία του νέου Προγράμματος με στόχο τη βελτίωση και την ενίσχυση της ποιότητας του σχεδιασμού και τη βελτιστοποίηση της κατανομής των πόρων. Κατά τη γνώμη του Συμβούλου Αξιολόγησης η Περιφέρεια Ηπείρου έχει προχωρήσει σε μια καλά σχεδιασμένη λογική παρέμβασης που αντικατοπτρίζεται σε όλο το σχέδιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Το πρόγραμμα είναι σύμφωνο με τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές και προτεραιότητες, αντιμετωπίζει ιδιαίτερες αναπτυξιακές ανάγκες στην περιοχή της Περιφέρειας, και είναι σε θέση να παράγει τα αποτελέσματα που προβλέπονται για την περιοχή του Προγράμματος και να ανταποκριθεί στους στόχους της Ευρώπη για το 2020.